Nider, Johannes: Praeceptorium divinae legis, sive Expositio decalogi
[Cologne: Ludwig von Renchen, about 1485] Seite 307

ira ꝛ ꝯuiciatio pctōꝝ. Duodecimū est fra-
ctio solēnitatū in quibꝫ plꝰ ꝯueniūt. De
cimūterciū interdū homicidiū etiā ꝑ mo
dico verbo. Decimūquartū est ydolatria.
qꝛ sup illud Phil'. iij. Quoꝝ d's venter ē
dr glo. Hoc ab hoīe colit'. qđ ꝑ ceteris ab
eo diligit'. Scđo faciūt ad detestacōem
ludi. ꝙ in eo q̄si oīa p̄cepta decalogi trāſ-
grediunt'. Primo illđ. Nō habebis deos
alienos vt iā tactū est. Secundū nomen
dei in vanū facilr assumit' Terciū sabba-
tum sepe violat. Quartū ꝛ alia facilit' pa
tent. p̄ter Nō mechaberis. qđ ad minus
spūaliter transgredit' qꝛ adherēs alicui a
lij a deo ꝯ deū fornicacōm ꝯmittit. amorē
aīe cū creata ꝯbinando inordiate. īmo
sepe tales socij sunt fornicatoꝝ ad lr̄am.
Tercio facit ad detestacōz ludi multiplex
ibi ꝯmissa stulticia. qꝛ p̄rio vilissime fuitu
ti se lusoꝛ subijcit. taxillis viꝫ ossibꝫ forte
canis Scđo largit' ad p̄ceptū taxilloꝝ qđ
nō daret ad dei p̄ceptū. Tercio qꝛ ꝯsentit
ꝙ vilissimi sibi nobilissimū recipiāt. viꝫ
tpꝰ Quarto oībꝫ nocet. qꝛ fac̄ qđ sibi est
dānosum. pxīo scādalosuꝫ. ꝛ deo ꝯtūelio
sum. Quīto. qꝛ velut insanꝰ ꝓprijs mani
bus se ibi q̄s interemit Capitulū. vij.

Via vero deti-
nere alienū est ꝯtra septimū p̄ce-
ptū. Jdeo nūc de restitucōe tria principa
liter sunt dicenda. Primo quō sint resti-
tuēda bona materialia reꝝ ꝛ corpoꝝ. Se
cundo quō bonū fame sit restituēdū Ter
cio quō bona aīe sunt restituenda A
Quantū ad primū notandū ꝙ restitucō
ope vel volūtate ē qđdā ꝑambulū nc̄cīū
ad ꝯtricōem. Et qui aliū iniuste dāmifica-
uit. aut aliena detinet. tādiu ē pctōꝛ mor
talis q̄ꝫdiu nō vult restituere ꝑ posse. dicē
te beato aug. in epla ad macedoniū Quā
diu res ꝓpter quā pctm̄ ē nō reddit'. si red
di p̄t. pn̄ia nō agit' sed fingit'. si āt v̄aciter
agit'. nō dimittit' pctm̄ nisi restituat' abla
tū. Ex quo pꝫ ꝙ q̄ꝫdiu hō non restituit ꝑ
posse si interim sacrm̄ aliqđ sumit. nouo
pctō peccat. qꝛ indigne sacrm̄ sumit. ꝛ si
manēs in tali pctō implet pn̄iam sibi a sa
cerdote ꝑ pctīs sic ꝯfessis iniunctā nihil ꝓ
hoc satisfacit deo s̄m multos. Scđo no
tandū ꝙ detinere alienū inuito dn̄o. ē iđ
pctm̄ mortale. qꝛ ꝯtra septimū p̄ceptū. s.
Nō furtū facies. Certū ē em̄ ꝙ auferre a
lienū est ꝯtra idē p̄ceptū. ꝛ eadē rōe retine
re alienū. qꝛ dāmificat' in vtroqꝫ dn̄s rei. ꝛ
ab vsu sue rei inuitꝰ ꝓpendit' Est etiā ꝯtra
iusticie v̄tutē. q̄ reddit vnicuiqꝫ qđ suū est
Est etiā ꝯtra fraternā caritatē. q̄ vult alte-
ri bonū. ꝛ retinēs alienū vult alteri malū
vn̄ eadē rōe q̄ detinens vxorē alterꝰ nō ē
capax pn̄e. sic etiaꝫ q̄ bona aliena inuito
dn̄o Tercio notādū ꝙ de restitucōe sunt
multa dubia doctrinala q̄ determiat scūs
tho. ꝛ sco in. iiij. dist. xv. B Primū
dubiū est. quis teneat' restituere. R̄n̄. ꝙ p̄
mo ꝛ principalr̄ ille q̄ rē abstulit aut dam
nū iniuste intulit. ꝛ hoc ē certū. Et preter
illū sunt multi alij q̄ ad restitucōꝫ obligā
tur qui ꝯp̄hendūt' in hijs v̄sibꝫ Jussio ꝯsi
liū ꝯsensus palpo recursus. Participans
mutꝰ nō obstās nō manifestās Et tho. ex
ponēdo hos v̄sus vbi p̄us. ꝛ. ij. ij. q. lxij.
dr ꝙ inter illa q̄ in hijs v̄sibꝫ enumerata
sunt quinqꝫ obligāt sꝑ ad restitucōem
Primū est iussio. vt cū quis iubet aliquē
deꝑdari. aut al's iniuste dammificare. si ex
eiꝰ iussione fit. tenet' ad restitucōeꝫ totius
Scđm est ꝯsensus in rapinā. aut in aliā
iniustam dammificacōem. ꝛ hoc in eo fine
cuius ꝯsensu talis rapina. aut alia dānifi
catio fieri non poterat Terciū est recur
sus. s. qn̄ quis est receptoꝛ latronū. ꝛ pre-
stans patrocinīū. nā qui receptat latrōes
ꝛ tuet' eos. aut rem raptā vel furatā dolo-
se celat. ita ꝙ ꝓ hoc impedit' restitutio rei
ille tenet' in solidū cū hijs qui abstulerūt
Quartū. ꝑticipans. vt cū quis ꝑticeps
est in crīe furti. prede vel similiū. vt qꝛ la-
troni se sociauit ad spoliandum ꝛ partem
accepit. Et ille qui participat in crimine
tenet' in solidū de toto. sꝫ ille qui ꝑticipat
nō in crīe. sed solū in re accepta. ille soluꝫ

TECHNISCHE UNIVERSITÄT DARMSTADT
http://tudigit.ulb.tu-darmstadt.de/show/inc-iii-150/0307
Universitäts- und Landesbibliothek Darmstadt
gefördert durch die DFG